

رابطه کنش تأملی مادران و مشکلات رفتاری کودکان: نقش واسطه‌ای نظم‌جویی هیجان

The Relationship of Maternal Reflective Functioning and Children's Behavioral Problems: The Mediating Role of Emotion Regulation

Zahra Goudarzi
M.A in Child and Adolescent
Clinical Psychology
Shahid Beheshti University

Saeed Ghanbari
Shahid Beheshti University

سعید قنبری
استادیار دانشگاه شهید بهشتی

زهرا گودرزی*
کارشناس ارشد روان‌شناسی بالینی
کودک و نوجوان

Shahla Pakdaman
Shahid Beheshti University

Mohammad Ali Mazaheri
Shahid Beheshti University

محمدعلی مظاهری
استاد دانشگاه شهید بهشتی

شاهلا پاکدامن
استادیار دانشگاه شهید بهشتی

Elahe Vahidi
Ph.D Candidate in Educatinal Psychology
Shahid Beheshti University

الهه وحیدی
دانشجوی دکتری دانشگاه شهید بهشتی

چکیده

هدف این پژوهش تعیین نقش واسطه‌ای نظم‌جویی هیجان در رابطه بین کنش تأملی مادران و مشکلات درونی‌سازی و برونی‌سازی کودکان بود. شرکت‌کنندگان ۲۸۹ مادر و کودک ۶ تا ۱۲ ساله بودند که با روش نمونه‌برداری داوطلب از مناطق مختلف شهر کرج انتخاب شدند. مادران پرسشنامه کنش تأملی والدین (لویتن و دیگران، ۲۰۱۷)، فهرست نظم‌جویی هیجان (شیلدز و سیکته، ۱۹۹۵) و فهرست رفتاری کودک (آشنباخ و رسکورلا، ۲۰۰۱) را تکمیل کردند. داده‌ها با استفاده از روش‌های همبستگی و مدل‌یابی معادله‌های ساختاری تحلیل شدند. نتایج نشان داد که بین تمام زیرمقیاس‌های کنش تأملی با نظم‌جویی هیجان و مشکلات برونی‌سازی، و بین زیرمقیاس حالت پیش‌ذهنی‌سازی با مشکلات درونی‌سازی همبستگی معناداری وجود دارد. همچنین، نتایج مدل‌یابی معادله‌های ساختاری نشان داد که نظم‌جویی هیجان در رابطه کنش تأملی مادر و مشکلات درونی‌سازی و برونی‌سازی کودک نقش واسطه‌ای ایفا می‌کند. در مجموع یافته‌های این پژوهش حاکی از آن بود که کنش تأملی پایین مادران با مشکلات هیجانی و رفتاری در کودکان ارتباط دارد.

واژه‌های کلیدی: کنش تأملی مادران، نظم‌جویی هیجان، مشکلات درونی‌سازی، مشکلات برونی‌سازی

Abstract

The purpose of this study was to determine the mediating role of emotion regulation in the relationship of maternal reflective functioning and internalizing and externalizing problems of children. Participants included 289 mothers and children aged 6 to 12 years who were selected through convenience sampling method from different areas of Karaj. Mothers completed the Parental Reflective Functioning Questionnaire (Luyten et al., 2017), Emotion Regulation Checklist (Shields & Cicchetti, 1995), and Child Behavior Check-list (Achenbach & Rescorla, 2001). Data were analyzed using correlation and Structural Equation Modeling (SEM). The results showed that there were significant correlations between all subscales of reflective functioning and emotion regulation and externalizing problems ($P < 0.01$), and also between the pre-mentalizing mode (PM) and internalizing problems ($P < 0.01$). Furthermore, the results of structural equation modeling indicated that emotion regulation plays a mediating role in the relationship between maternal reflective functioning and children's internalizing and externalizing problems. In total, these findings suggested that mothers' low reflective functioning is associated with emotional and behavioral problems in children.

Keywords: maternal reflective functioning, emotion regulation, internalizing problems, externalizing problems

received: 26 November 2020

accepted: 04 May 2021

دریافت: ۱۳۹۹/۰۹/۰۶

پذیرش: ۱۴۰۰/۰۲/۱۴

*Contact information: Zahra.goudarzi143@gmail.com

برگرفته از پایان‌نامه کارشناسی ارشد روان‌شناسی بالینی کودک و نوجوان دانشگاه شهید بهشتی است.

مقدمه:

عوامل خطر زیادی برای آشکارشدن این اختلال‌ها وجود دارد. در پژوهش‌هایی که اختلال‌های درونی‌سازی و برونی‌سازی بررسی می‌شود، اغلب به بررسی عوامل میان فردی مانند نقش والدین پرداخته می‌شود (سیمو و جورجیو، ۲۰۱۷)؛ سیدموسوی و نوری مقدم، ۲۰۱۶). مادران بیش از سایر اعضای خانواده با کودکان خود به‌سر می‌برند که در این فرایند، بین آن‌ها یک رابطه دلبستگی شکل می‌گیرد (ماینر، سنتیفانتی، فرنیهو و فیشرن، ۲۰۱۳). در صورتی که مادر کنش محدودی برای بازشناسی و پاسخگویی به نشانه‌های هیجانی اولیه کودک داشته باشد، آن‌ها بیشتر در معرض مشکلات رفتاری و ارتباطی در دوران مدرسه و نوجوانی هستند و در مقابل، کودکانی که مراقبین آن‌ها توانایی پاسخگویی حساس به آن‌ها را دارند، با احتمال کمتری مشکلات رفتاری دارند (اردوی، سدلر، دیکسون، کلوز، میز و اسلید، ۲۰۱۴). هنگامی که والدین می‌توانند معنی و قصد علامت‌های کودکانشان را بفهمند و آن‌ها را جدا از خود ببینند، بیشتر احتمال دارد تا به صورت حساس پاسخ دهند (اردوی، وب، سدلر و اسلید، ۲۰۱۵)؛ اسپورن و دیگران، ۲۰۱۳). فوناگی و دیگران این توانایی یعنی درک خود و دیگران در پرتو حالت‌های ذهنی (افکار، احساس‌ها و قصد‌ها)، را کنش تأملی^۱ می‌نامند (فوناگی، استیل، استیل، موران و هیگیت، ۱۹۹۱). کنش تأملی یک تظاهر آشکار و عملیاتی‌شده در روایت کنش ذهنی‌سازی^{۱۱} یک فرد است و اعتقاد بر این است که پدر و مادری که کنش تأملی دارند، قادرند فرزندشان را به‌عنوان فردی با ذهن مستقل و جدای از خود درک کنند و تفاوت در ادراک‌های مربوط به تجربه‌های مشترک را بپذیرند (فوناگی و دیگران، ۱۹۹۱). مادری که بیشتر با شرایط درونی فرزندانشان خود هماهنگ هستند ممکن است بهتر بتوانند مانع موقعیت‌های متعارض شوند

بسیاری از کودکان در سال‌های نخستین کودکی دچار مشکلات هیجانی و رفتاری می‌شوند و بسیاری از آن‌ها تحت درمان قرار نمی‌گیرند، بنابراین، ممکن است این مشکلات تا دوران بلوغ و حتی بزرگسالی نیز ادامه پیدا کند (انگلند و سایین‌برونر، ۲۰۱۲). پژوهش‌های اخیر در زمینه آسیب‌شناسی تحولی نشان می‌دهد که دو حوزه از اختلال‌های روان‌شناختی دوران کودکی، در درک سازش‌یافتگی کودکان و نوجوانان اهمیت خاص دارند: اختلال‌های درونی‌سازی^۱ و برونی‌سازی^۲ (مویلانن، شاو و ماکسول، ۲۰۱۰). در گروه درونی‌سازی، اختلال‌ها با علائم اضطرابی^۳، افسردگی^۴ و نشانه‌های جسمانی^۵ و گروه برونی‌سازی با نشانه‌های رفتاری مخرب^۶، تکانشی^۷ و علائم مصرف مواد^۸ خود را نشان می‌دهند (پنجمین راهنمای آماری و تشخیصی اختلال‌های روانی^۹؛ انجمن روان‌پزشکی آمریکا، ۲۰۱۳). رفتارهای برونی‌سازی کودکان بیشتر در خارج از فرد آشکار می‌شوند، مانند زیر پا گذاشتن قوانین، پرخاشگری و بزه‌کاری، اما رفتارهای درونی‌سازی به درون فرد متمایل هستند و دنیای روان‌شناختی فرد را تحت تأثیر قرار می‌دهند (سیمو و جورجیو، ۲۰۱۷).

بررسی‌ها نشان می‌دهد حداقل ۵ تا ۱۰ درصد کودکان و نوجوانان در سنین مدرسه، مشکلات جدی و مستمر هیجانی یا رفتاری دارند (کافمن، ۲۰۰۱)؛ ویلمزهرست، ۲۰۰۵). شیوع اختلال‌های روان‌شناختی در کودکان بین ۱۰ تا ۲۰ درصد متغیر است که بین کشورهای مختلف، تفاوت وجود دارد (مونتویا کاستیلا، پوستیگو، پرادوگاسکو و پرزمارین، ۲۰۱۷). پژوهش‌های انجام‌شده در ایران، میزان شیوع این مشکلات را بین ۱۰/۲ تا ۲۰/۴ گزارش کرده‌اند (غباری‌ناب، پرند، خانزاده فیروزجاه، موللی و نعمتی، ۲۰۰۹)؛ خوشبایی و دیگران، ۲۰۰۷).

- 1 - internalizing
- 2 - externalizing
- 3 - anxiety symptoms
- 4 - depression
- 5 - somatic symptoms
- 6 - disruptive behavioral symptoms

- 7 - impulsive
- 8 - substance abuse symptoms
- 9 - Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders
- 10 - reflective functioning
- 11 - mentalizing

هیجان همراه با نظام‌های شناختی و عصبی است، اما والدین نقش مهمی در پرورش توانایی فرزندانشان برای مدیریت مؤثر هیجان دارند (چپلین، کول و زان-و-کسلر، ۲۰۰۵؛ مولین و هینشواو، ۲۰۰۷). پژوهش‌ها نشان داده‌اند که کنش تأملی بالاتر مادران ممکن است به مادران و کودکان کمک کند تا رفتارهای مشکل‌ساز، مانند پرخاشگری و نافرمانی^۱ را به عنوان یک تلاش ناپخته ببینند که قصد دارد این پیام را برساند که آن‌ها در احساس‌های دشوار غرق شده‌اند و برای ابراز کردن و معنی دادن به این احساس‌ها به کمک نیاز دارند و همچنین به مادر کمک می‌کند تا بین نیازهای هیجانی خود و کودک تفاوت قائل شود و بتواند رفتار کودکش را با در نظر گرفتن حالت‌های ذهنی مانند احساس‌ها^۲ و قصدها^۳ را درک کند (کرسپو، ترنتاکاستا، آیکینز و وارگو-آیکینز، ۲۰۱۷؛ هرون-دلانی و دیگران، ۲۰۱۶). در واقع، توانایی نظم‌جویی هیجان کودک در بستر تعامل او با یک والد دارای کنش تأملی تحول می‌یابد (اسمالینگ و دیگران، ۲۰۱۶ ب).

از طرف دیگر، نارسایی در نظم‌جویی هیجان یک عامل خطر برای بسیاری از مشکلات هیجانی و رفتاری است (لانگوین، هبرت و کاستی، ۲۰۱۵). نظم‌جویی هیجان بهتر با اضطراب کمتر، مهارت‌های اجتماعی و تحویلی بهتر و به‌طور کلی با نشانه‌های درونی‌سازی و برونی‌سازی کمتر ارتباط دارد (آیزنبرگ و دیگران، ۲۰۰۳؛ ترنتاکاستا و ایزارد، ۲۰۰۷؛ لوف، قنبری و شگری، ۲۰۱۶). طبق یافته‌های پژوهشگران (زمن و دیگران، ۲۰۰۲) مهارت‌های بیشتر از حد هیجان^۴ ممکن است زیربنای مشکلات درونی‌سازی باشد و در مقابل کودکانی که مشکلات رفتاری برونی‌سازی نشان می‌دهند، احتمال دارد که مشکلاتی در مهارت هیجان و سطوح بالاتری از ابراز نارسانظم‌جویی هیجان^۵ را نشان دهند. پژوهشگران به دنبال پاسخ به این سؤال هستند که

و آن‌ها را خنثی کنند. همچنین، این مادران ممکن است تحول در خودپنداشت کودکان و خودآگاهی تأملی آن‌ها را تسهیل کنند که به‌نوبه خود می‌تواند به سازگاری رفتاری آن‌ها کمک کند (هیوز، الدرکات و فولی، ۲۰۱۷).

پژوهشگران دریافته‌اند که بین کنش تأملی پایین مادر و مشکلات رفتاری کودکان، از جمله مشکلات توجه^۶، پرخاشگری^۷، انزوای اجتماعی^۸، اضطراب^۹ و اختلال در تعامل والد و کودک^{۱۰} ارتباط وجود دارد (اسمالینگ و دیگران، ۲۰۱۶ ب؛ ف، بناسات و پریل، ۲۰۱۲؛ ماینز، سنتیفاتی، فرنیهو و فیشبرن، ۲۰۱۳؛ ها، شارب و گودیر، ۲۰۱۱). با این وجود، داده‌های اولیه در مورد پیامدهای کنش تأملی مادران در نشانه‌های روان‌پزشکی کودکان بزرگ‌تر (فراتر از دوران خردسالی) شناخت کمی وجود دارد (انسینک، بگین، نورمندین و فونگی، ۲۰۱۷).

کنش تأملی والدین منجر به گسترش سازهایی می‌شود که برای نظم‌جویی خود و عاطفه^{۱۱} بسیار مهم هستند (اسلید، ۲۰۰۵). پژوهشگران دریافته‌اند که والدگری حساس و پاسخگو با منفی بودن کمتر و رفتارهای نظم‌دهی بیشتر مرتبط است (آیزنبرگ، اسپینزاد و ایگام، ۲۰۱۰)، چرا که توانایی والدین برای درک رفتار کودک، انعکاس دادن^{۱۲} و پاسخ‌دهی حساس به حالت‌های هیجانی کودکان، زمانی که کودک هیجان شدیدی را تجربه می‌کند، برای خودنظم‌دهی اولیه مهم است و این بازنمایی اولیه^{۱۳} عواطف، بنیاد ذهنی‌سازی را شکل می‌دهد (انسینک و دیگران، ۲۰۱۷). بسیاری از مؤلفان نظم‌جویی هیجان را ترکیبی از فرایندهای فیزیولوژیکی، رفتاری و شناختی می‌دانند که افراد را قادر به تعدیل تجربه و بیان هیجان‌های مثبت و منفی می‌کند (بریجز، دنهام و گانیبان، ۲۰۰۴؛ کول، میشل و تنی، ۱۹۹۴). بنابراین، اگرچه تحول نظم‌جویی

1 - attention problems

2 - aggression

3 - social withdrawal

4 - anxiety

5 - disruption in parent-child interaction

6 - affect

7 - mirroring

8 - defiance

9 - feelings

10 - intentions

11 - over control

12 - dysregulated emotion expression

نظم‌جویی هیجان در رابطه بین کنش تأملی والدین و نشانه‌های درونی‌سازی و برونی‌سازی کودکان مورد بررسی قرار نگرفته است. در ادبیات پژوهشی داخلی نیز مفهوم ذهنی‌سازی نسبتاً جدید است. در این پژوهش نقش کنش تأملی در رابطه با نظم‌جویی هیجان و مشکلات درونی‌سازی و برونی‌سازی کودکان بررسی می‌شود.

روش

روش این پژوهش توصیفی و از نوع پژوهش‌های همبستگی بود. جامعه آماری مادران و کودکان ۶ تا ۱۲ ساله شهر کرج در سال تحصیلی ۹۸-۹۷ بود. در روش معادله‌های ساختاری و تحلیل مسیر برای مدل‌هایی با ۱۵-۱۰ شاخص، حجم نمونه بین ۲۰۰ تا ۴۰۰ نفر در نظر گرفته می‌شود (گارسون، ۲۰۱۸). در این پژوهش تعداد ۳۰۰ نفر با استفاده از روش نمونه‌برداری داوطلب از نواحی چهارگانه آموزش و پرورش شهر کرج انتخاب شدند. ابتدا از هر ناحیه تعدادی مدرسه ابتدایی دخترانه و پسرانه انتخاب و سپس از بین مادران داوطلب حاضر در مدرسه، نمونه پژوهش انتخاب شد. پس از کنار گذاشتن پرسشنامه‌های ناقص و مخدوش، نمونه نهایی شامل ۲۸۹ مادر و کودک، ۱۴۹ دختر (۵۱/۶ درصد) و ۱۴۰ پسر (۴۸/۴ درصد) و میانگین سنی کودکان ۹/۵۷ سال ($SD=۱/۶۶$) و میانگین سنی مادران ۳۷/۱۲ سال ($SD=۵/۳۳$) بود. ابزارهای مورد استفاده در این پژوهش موارد زیر بودند:

پرسشنامه کنش تأملی والدین^۱ (لوپتن و دیگران، ۲۰۱۷). این پرسشنامه ۱۸ ماده‌ای متشکل از سه زیرمقیاس است و هر زیرمقیاس حالت پیش‌ذهنی‌سازی^۲، قطعیت در حالت‌های ذهنی^۳ و علاقه و کنجکاوی^۴ از ۶ ماده تشکیل شده است و نمره هر زیرمقیاس از میانگین نمره ماده‌های آن به‌دست می‌آید. هر ماده در یک مقیاس لیکرتی ۷ درجه‌ای رتبه‌بندی می‌شود، از نمره ۱ که نمایانگر کاملاً مخالف تا نمره ۷ که نمایانگر کاملاً موافق است.

آیا نظم‌جویی هیجان یک عامل فراتشخیصی است که زیربنای اختلال‌های درونی‌سازی و برونی‌سازی قرار دارد یا می‌تواند انتقال بین این شرایط را واسطه‌گری کند؟ (الدائو، نولن-هوکسما و شوایزر، ۲۰۱۰؛ هالیگان و دیگران، ۲۰۱۳). هم‌چنین، اکثر روان‌شناسان بر این باورند که بافت خانوادگی تأثیر مهمی در تحول اجتماعی و سازش‌یافتگی کودکان و نوجوانان دارد و بسیاری از این تأثیرات از طریق تأثیر خانواده بر نظم‌جویی هیجان کودکان رخ می‌دهد (ایزنیبرگ، گرشاف و دیگران، ۲۰۰۱؛ موریس، سیلک، استابنبرگ، میرز و رابینسون، ۲۰۰۷).

بر اساس آنچه گفته شد، نظم‌جویی هیجان می‌تواند به‌عنوان متغیر واسطه‌گر در نظر گرفته شود و انتظار می‌رود که کنش تأملی مادر از طریق نظم‌جویی هیجان کودک با پیامدهای رفتاری کودک ارتباط داشته باشد. هم‌چنین، اختلال‌های درونی‌سازی و برونی‌سازی در دوران کودکی به دلیل اینکه می‌توانند مشکلات زیادی را در دوران نوجوانی و بزرگسالی پیش‌بینی کنند، بسیار مهم هستند (مافیت، کسپی، هرینگتون و مایلن، ۲۰۰۲) و تحول رفتاری سالم در کودکان و پیشگیری از مشکلات رفتاری هیجانی در آن‌ها در سطح فردی و اجتماعی بسیار حائز اهمیت است (آشنایخ و دیگران، ۲۰۱۶). بنابراین، بررسی متغیرهای تأثیرگذار و واسطه‌ای در این زمینه می‌تواند کمک شایانی در زمینه پیش‌گیری و درمان اختلال‌های هیجانی و رفتاری کودکان داشته باشد. با این وجود، بیشتر پژوهش‌ها بر تأثیر کنش تأملی والدین بر دلبستگی کودکان (پازاگلی، دلویکیو، رسپا، مازسکی و لوپتن، ۲۰۱۸؛ روستاد و ویتاگر، ۲۰۱۶؛ سنهی، بروفی-هرب و والوتن، ۲۰۱۸) متمرکز شده‌اند و تنها چند پژوهش (برای مثال، شارپ، فونانگی و گودیر، ۲۰۰۶) بررسی کرده‌اند که کنش تأملی چگونه با زمینه‌های دیگر سازش‌یافتگی، مانند مشکلات هیجانی در ارتباط است، اما به‌طور خاص بررسی مسیرهای واسطه‌گری

1 - Parental Reflective functioning Questionnaire (PRFQ)
2 - Stress Appraisal Measure-Revised

3 - certainty of mental states
4 - interest and curiosity in mental states

دو ماده ۱۱ و ۱۸ نیز به صورت معکوس نمره‌گذاری می‌شوند. پژوهش لویتن و دیگران (۲۰۱۷) نشان داد که این پرسشنامه از همسانی درونی خوبی برخوردار است و ضرایب آلفای کرونباخ برای زیرمقیاس حالت پیش‌ذهنی‌سازی ۰/۷۰، برای قطعیت در مورد حالت ذهنی ۰/۸۲ و برای علاقه و کنجکاوی در حالت‌های ذهنی ۰/۷۴ به‌دست آمد (لویتن و دیگران، ۲۰۱۷). دی‌رو، وانگ، رمپل و فراسر (۲۰۱۹) نیز ساختار سه عاملی این پرسشنامه را در نمونه کانادایی بررسی و تأیید کردند و به ترتیب برای زیرمقیاس‌های حالت پیش‌ذهنی‌سازی، قطعیت در مورد حالت ذهنی و علاقه و کنجکاوی در حالت‌های ذهنی، همسانی درونی ۰/۹۱، ۰/۸۸ و ۰/۸۸ را گزارش دادند. در پژوهش گودرزی و دیگران (چاپ نشده) ویژگی‌های روان‌سنجی این ابزار را در نمونه ایرانی بررسی و ساختار سه عاملی آن تأیید و همسانی درونی قابل قبول آن گزارش شد ($\alpha_{PMI/83} = 0.82$ ، $\alpha_{CMS} = 0.69$ و $\alpha_{IC} = 0.69$). همچنین در پژوهش آن‌ها روایی واگرایی این پرسشنامه از طریق همبستگی با پرسشنامه توانایی‌ها و مشکلات^۱ (گودمن، ۱۹۹۷؛ از ۰/۲۶ - $I = 1$ تا $I = 0.12/60$) و روایی همگرایی آن نیز از طریق همبستگی با فهرست نظم‌جویی هیجان^۲ (شیلدز و سیکته، ۱۹۹۵؛ از ۰/۱۸ - $I = 1$ تا $I = 0.14/1$) مورد بررسی قرار گرفت و نتایج نشان داد که این پرسشنامه از اعتبار مناسبی در جمعیت ایرانی برخوردار است. در این پژوهش، ضرایب آلفای کرونباخ به ترتیب برای حالت پیش‌ذهنی‌سازی، قطعیت در مورد حالت ذهنی و علاقه و کنجکاوی در حالت‌های ذهنی ۰/۶۶، ۰/۷۴ و ۰/۷۱ به‌دست آمد.

فهرست نظم‌جویی هیجان (شیلدز و سیکته، ۱۹۹۵). این ابزار شامل ۲۴ ماده است که ادراک والدین را از روش‌های مدیریت تجربه‌های هیجانی کودکان خود می‌سنجد و به دو زیرمقیاس تقسیم می‌شوند: بی‌ثباتی/ منفی‌گرایی^۳ هیجانی و نظم‌جویی هیجان^۴. نمره هر زیرمقیاس از میانگین ماده‌ها به‌دست می‌آید. ماده‌ها در طیف لیکرت چهار درجه‌ای از نمره ۱

(هرگز) تا نمره ۴ (همیشه) تنظیم شده‌اند. همسانی درونی، که از طریق آلفای کرونباخ ارزیابی شد، برای بی‌ثباتی/ منفی‌گرایی ۰/۹۶ و نظم‌جویی هیجانی ۰/۸۳ بود. علاوه بر این، دو زیرمقیاس به‌طور معناداری با یکدیگر همبستگی ($r = 0.50 - 1$) داشتند (شیلدز و سیکته، ۱۹۹۵). در پژوهشی که ویژگی‌های روان‌سنجی این ابزار بررسی شد، ضریب آلفای کرونباخ ۰/۹۰ برای بی‌ثباتی/ منفی‌گرایی هیجانی و ۰/۷۹ برای تنظیم هیجان به‌دست آمد (مولینا و دیگران، ۲۰۱۴). در ایران، وحیدی، قنبری، گودرزی و قایضی (۲۰۲۲)، ویژگی‌های روان‌سنجی این ابزار را در بین کودکان پیش‌دبستانی و دبستانی ایرانی ارزیابی کرده‌اند. روایی همگرایی این ابزار برای بی‌ثباتی/ منفی‌گرایی هیجانی و تنظیم هیجان از طریق همبسته کردن آن با نظام درجه‌بندی مهارت‌های اجتماعی^۵ (گرشام و البوت، ۱۹۹۰) برابر با ۰/۴۸ و ۰/۴۵ - و روایی واگرایی بی‌ثباتی/ منفی‌گرایی هیجانی و تنظیم هیجان از طریق همبسته کردن آن با نظام درجه‌بندی مهارت‌های اجتماعی^۵ (گرشام و البوت، ۱۹۹۰) برابر با ۰/۴۸ و ۰/۴۵ - و با زیرمقیاس مشکلات رفتاری ۰/۵۲ و ۰/۳۲ - ارزیابی شد. همچنین، در پژوهش آن‌ها اعتبار فهرست به روش آلفای کرونباخ به ترتیب برای دو زیرمقیاس نظم‌جویی هیجان و بی‌ثباتی/ منفی‌گرایی هیجانی ۰/۶۹ و ۰/۸۴ به‌دست آمد و نشان داد که فهرست مذکور از اعتبار مطلوبی برخوردار است. میددی و دیگران (۲۰۱۸) نیز این فهرست را تنها در گروه سنی پیش‌دبستان (۳-۶ سال) بررسی کرده‌اند و اعتبار آن را با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ برای دو زیرمقیاس نظم‌جویی هیجان و بی‌ثباتی/ منفی‌گرایی هیجانی ۰/۶۸ و ۰/۸۱ و روایی دو زیرمقیاس را نیز از طریق همبستگی با مشکلات درونی‌سازی ۰/۲۵ - و ۰/۲۱ و برونی‌سازی ۰/۲۷ - و ۰/۶۵ گزارش کرده‌اند. در این پژوهش، ضرایب آلفای کرونباخ برای دو زیرمقیاس نظم‌جویی هیجان و بی‌ثباتی/ منفی‌گرایی هیجانی به‌ترتیب ۰/۶۵ و ۰/۸۱ به‌دست آمد.

۱ - Strengths and Difficulties Questionnaire (SDQ)
 2 - Emotion Regulation Checklist
 3 - liability/negativity

4 - emotion regulation
 5 - Social Skill Rating System (SSRS)

فهرست رفتاری کودک^۱ (آشنباخ و

رسکورا، ۲۰۰۱). این فرم، شایستگی‌ها، کنش‌وری سازشی^۲ و مشکلات عاطفی- رفتاری کودکان ۶-۱۸ ساله را مورد سنجش قرار می‌دهد. این فهرست ۱۱۳ ماده‌ای توسط والدین یا فردی که سرپرستی کودک را بر عهده دارد، تکمیل می‌شود. نمره‌های خام مقیاس‌های مشکلات این فهرست از طریق جمع نمره‌های ۰، ۱ و ۲ به دست می‌آید. این بخش در برگرنده^۳ ۸ زیرمقیاس است که از این میان، سه زیرمقیاس گوشه‌گیر/ افسرده^۴، شکایت‌های بدنی^۵، مضطرب/ افسرده^۶ به عنوان مشکلات درونی‌سازی و دو زیرمقیاس رفتارهای قانون‌شکنی^۷ و پرخاشگرانه^۸ به عنوان مشکلات برون‌سازی در نظر گرفته می‌شوند. ضرایب آلفای کرونباخ برای اضطراب/ افسردگی ۰/۸۴، گوشه‌گیری/ افسردگی ۰/۸۰، شکایت بدنی ۰/۷۸، رفتارهای قانون‌شکنی ۰/۸۵ و پرخاشگری ۰/۹۴ گزارش شده است (آشنباخ و رسکورا، ۲۰۰۱). در پژوهش مینایی (۲۰۰۶)، ضرایب آلفای مقیاس‌های نشانگان مبتنی بر تجربه^۹، اکثراً در سطح مطلوب و رضایت‌بخش قرار داشت (از ۰/۶۷

تا ۰/۸۷) و تمام ضرایب همبستگی درونی‌بازآزمایی در دامنه ۰/۴۲ تا ۰/۵۸ قرار داشتند و در سطح $P < 0.05$ معنادار بودند. در این پژوهش، به منظور بررسی نشانه‌های درونی‌سازی و برون‌سازی، تنها از ماده‌های مقیاس‌های مبتنی بر تجربه (نشانگان درونی‌سازی و برون‌سازی) استفاده شد. همسانی درونی زیرمقیاس‌های این ابزار در این پژوهش برای اضطراب/ افسردگی ۰/۷۰، گوشه‌گیری/ افسردگی ۰/۷۲، شکایت‌های جسمانی ۰/۷۴، رفتار قانون‌شکنی ۰/۶۵ و رفتار پرخاشگرانه ۰/۸۶ به دست آمد.

برای تحلیل داده‌ها از آزمون همبستگی و برای آزمون مدل از روش مدل‌یابی معادله‌های ساختاری استفاده شد.

یافته‌ها

میانگین و انحراف استاندارد متغیرهای کنش تأملی مادران (حالت پیش‌ذهنی‌سازی، قطعیت در حالت ذهنی و علاقه و کنج‌کاوی در حالت ذهنی)، نظم‌جویی هیجان (نظم‌جویی هیجان و بی‌ثباتی/ منفی‌گرایی هیجانی) و مشکلات درونی‌سازی و برون‌سازی کودکان در جدول ۱ نمایش داده شده است.

جدول ۱

همبستگی ابعاد کنش تأملی والدین با نظم‌جویی هیجان و مشکلات درونی‌سازی و برون‌سازی

	SD	M	۱	۲	۳	۴	۵	۶
۱. پیش‌ذهنی‌سازی	۰/۹۶	۲/۵۷	-					
۲. قطعیت	۱/۰۰	۴/۹۲	۰/۱۰	-				
۳. علاقه و کنج‌کاوی	۰/۶۴	۵/۰۰	-۰/۲۵**	۰/۲۵**	=			
۴. نظم‌جویی هیجان	۰/۴۵	۳/۳۱	-۰/۳۲**	۰/۱۵**	۰/۲۷**	=		
۵. بی‌ثباتی / منفی‌گرایی	۰/۴۵	۱/۹۵	۰/۳۹**	-۰/۱۰	۰/۱۸**	-۰/۴۱**	-	
۶. درونی‌سازی	۰/۲۵	۰/۳۵	۰/۳۴**	-۰/۰۹	۰/۱۰	-۰/۴۲**	۰/۴۰**	-
۷. برون‌سازی	۰/۲۰	۰/۲۸	۰/۳۳**	-۰/۱۵**	۰/۲۱**	-۰/۲۳**	۰/۵۳**	۰/۵۶**

** $P < 0.01$ * $P < 0.05$

- 1 - Children Behavioral Checklist
- 2 - adaptive functioning
- 3 - withdrawn/depressed
- 4 - somatic complaints

- 5 - anxious/depressed
- 6 - rule-breaking behavior
- 7 - aggressive behavior
- 8 - Empirically-based Syndrome Scales

کشیدگی چندمتغیری نسبی^۲ تأیید شد. پیش فرض هم‌خطی چندگانه با استفاده از ماتریس همبستگی بین متغیرهای مشاهده‌شده بررسی شد (جدول ۱)، که با توجه به نتایج همبستگی این پیش فرض نیز رعایت شد. سپس با استفاده از روش مدل‌سازی معادله‌های ساختاری، مدل واسطه‌ای نظم‌جویی هیجان در رابطه بین کنش تأملی مادران و نشانه‌های درونی‌سازی و برونی‌سازی آزمون شد. همان‌طور که در جدول ۲ آمده است، نتایج اولیه نشان داد که مدل اولیه برازش مطلوبی ندارد. شاخص برازندگی هرچه به یک نزدیک‌تر باشند، برازش مدل بهتر است (بولن و لانگ، ۱۹۹۳). بنابراین، به‌منظور بهبود برازندگی مدل با داده‌ها، مدل مفروض اصلاح شد. موارد اصلاحی شامل حذف کردن مسیرهای غیرمعنادار و ایجاد چند کوواریانس بین باقی‌مانده‌های خطای متغیرهای میانجی با یکدیگر و متغیرهای مکنون درونی‌سازی و برونی‌سازی بود. مقادیر شاخص‌های برازش به دست آمده در جدول ۲ برای مدل اصلاح شده در شکل ۱ نشان می‌دهد که الگوی مفروض با داده‌ها برازش مناسبی دارد.

بر اساس نتایج جدول ۱ مشخص شد که از ابعاد کنش تأملی مادران تنها حالت پیش‌ذهنی‌سازی با مشکلات درونی‌سازی کودکان رابطه مثبت معنادار داشت. همچنین نتایج نشان داد بین حالت پیش‌ذهنی‌سازی با نشانه‌های برونی‌سازی بی‌ثباتی/ منفی‌گرایی هیجانی رابطه مثبت معنادار و با نظم‌جویی هیجان در کودک رابطه منفی معنادار دارد. رابطه قطعیت در مورد حالت‌های ذهنی نیز با نشانه‌های برونی‌سازی منفی معنادار، با نظم‌جویی هیجان مثبت معنادار و با بی‌ثباتی/ منفی‌گرایی هیجانی منفی غیرمعنادار است. از طرف دیگر برخلاف انتظار، بین علاقه و کنج‌کاوی در مورد حالت‌های ذهنی با نشانه‌های برونی‌سازی و نظم‌جویی هیجان رابطه مثبت معنادار وجود دارد. همچنین، به دور از انتظار، بین علاقه و کنج‌کاوی با بی‌ثباتی/ منفی‌گرایی هیجانی رابطه مثبت معنادار دیده شد.

به‌منظور ارزیابی مدل مفروض، ابتدا پیش‌فرض‌های مهم معادله‌های ساختاری از جمله بهنجاری چندمتغیری^۱ و نبود هم‌خطی چندگانه^۲ بررسی شد. مفروضه بهنجار بودن از طریق محاسبه آماره

جدول ۲

شاخص‌های برازش مدل ساختاری

RMSEA	NNFI	CFI	IFI	AGFI	GFI	χ^2/df	
۰/۱۴۸	۰/۷۹	۰/۸۱	۰/۸۲	۰/۷۷	۰/۹۰	۷/۳۲	پیش از اصلاح مدل
۰/۰۴۵	۰/۹۷	۰/۹۸	۰/۹۸	۰/۹۴	۰/۹۷	۱/۵۹	پس از اصلاح مدل

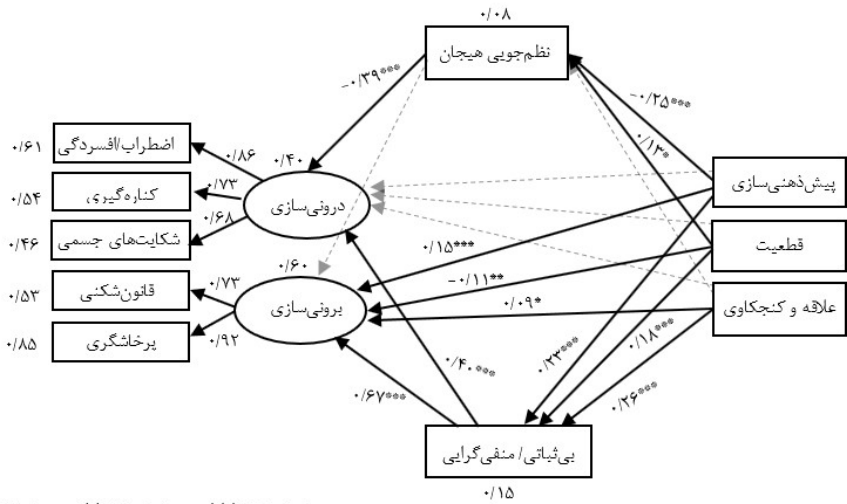
از پراکندگی نمره‌های مشکلات برونی‌سازی از طریق ابعاد کنش تأملی و بی‌ثباتی/ منفی‌گرایی هیجانی تبیین شدند.

پس از حذف مسیرهای غیرمعنادار، ضرایب مسیرهای مستقیم نشان داد که اثر حالت پیش‌ذهنی‌سازی بر نظم‌جویی هیجان منفی معنادار، بر بی‌ثباتی/ منفی‌گرایی هیجانی و نشانه‌های برونی‌سازی نیز مثبت معنادار

در مدل اصلاح شده، ۸ درصد از پراکندگی نمره‌های نظم‌جویی هیجان و ۱۵ درصد از پراکندگی بی‌ثباتی/ منفی‌گرایی هیجانی از طریق ابعاد کنش تأملی تبیین شدند. علاوه بر این، نتایج نشان داد که ۴۰ درصد از پراکندگی نمره‌های مشکلات درونی‌سازی از طریق متغیرهای کنش تأملی و ابعاد نظم‌جویی هیجان و بی‌ثباتی/ منفی‌گرایی هیجانی و ۶۰ درصد

درونی‌سازی و برونی‌سازی اثر مثبت معنادار دارد. نتایج اثرهای غیرمستقیم در جدول ۳ نشان داد که ابعاد حالت پیش‌ذهنی‌سازی و قطعیت در مورد حالت‌های ذهنی توانستند از طریق نظم‌جویی هیجان، مشکلات درونی‌سازی و از طریق بی‌ثباتی/ منفی‌گرایی هیجانی، مشکلات درونی‌سازی و برونی‌سازی را به‌طور معنادار پیش‌بینی کنند. بُعد علاقه و کنجکاوی در حالت‌های ذهنی نیز مشکلات درونی‌سازی و برونی‌سازی را از طریق بی‌ثباتی/ منفی‌گرایی هیجانی پیش‌بینی کرد.

به‌دست آمد. ضریب مسیر مستقیم قطعیت در مورد حالت‌های ذهنی به متغیر نظم‌جویی هیجان، مثبت معنادار و ضرایب مسیر آن به بی‌ثباتی/ منفی‌گرایی هیجانی و نشانه‌های برونی‌سازی منفی معنادار بود. بر خلاف انتظار، مسیرهای مستقیم علاقه و کنجکاوی به بی‌ثباتی/ منفی‌گرایی هیجانی و نشانه‌های برونی‌سازی دارای ضرایب مثبت معنادار بودند. در نهایت، نتایج نشان داد که بُعد نظم‌جویی هیجان بر نشانه‌های درونی‌سازی اثر مستقیم منفی معنادار و بُعد بی‌ثباتی/ منفی‌گرایی هیجانی نیز بر هر دو نشانه‌های

* $P < .05$ ** $P < .01$ *** $P < .001$

شکل ۱ مدل واسطه‌مندی نظم‌جویی هیجان در رابطه کنش تأملی مادران و مشکلات درونی‌سازی و برونی‌سازی

جدول ۳

نتایج آزمون بوت‌استرپ برای اثرهای غیرمستقیم

متغیر برون‌زا	متغیر واسطه‌ای	متغیر درون‌زا	اندازه اثر
پیش‌ذهنی‌سازی	نظم‌جویی هیجان	درونی‌سازی	0.13***
قطعیت	نظم‌جویی هیجان	درونی‌سازی	-0.09***
پیش‌ذهنی‌سازی	بی‌ثباتی/منفی‌گرایی	درونی‌سازی	0.13***
پیش‌ذهنی‌سازی	بی‌ثباتی/منفی‌گرایی	برونی‌سازی	0.16***
قطعیت	بی‌ثباتی/منفی‌گرایی	درونی‌سازی	-0.12***
قطعیت	بی‌ثباتی/منفی‌گرایی	برونی‌سازی	-0.14***
علاقه و کنجکاوی	بی‌ثباتی/منفی‌گرایی	درونی‌سازی	0.17***

*** $P < .001$

بحث

که ناتوانی والدین در تشخیص اینکه حالت‌های روانی به آسانی فهمیده و آشکار نمی‌شوند را ارزیابی کنند. پاراگلی و دیگران (۲۰۱۸) دریافتند که بین زیرمقیاس قطعیت در مورد حالت‌های ذهنی و سبک دلبستگی ایمن مادران و پدران، همبستگی مثبت وجود دارد. در پژوهش دیگری نیز بین اطمینانی که والدین نسبت به حالت‌های ذهنی کودک خود دارند و شیوه‌های مثبت والدگری رابطه مثبت پیدا شد و پژوهشگران اظهار داشتند که والدین شرکت‌کننده با توانایی خود را در شناخت حالت‌های ذهنی کودک خود بیش از حد ارزیابی کرده‌اند که احساس بهتری نسبت به خود به عنوان والد پیدا کنند یا واقعاً به دلیل افزایش آگاهی در مورد نیازهای فرزندان، قطعیت بیشتری را گزارش داده‌اند (روستاد و ویتاکر، ۲۰۱۶). با این حال، بررسی‌های بیشتری در این مورد نیاز است.

از طرف دیگر، نتایج این پژوهش در مورد بُعد علاقه و کنجکاوی در حالت‌های ذهنی با نتایج سایر پژوهش‌ها در تناقض بود (کرسپو و دیگران، ۲۰۱۷؛ هرون-دلانی و دیگران، ۲۰۱۶). بر اساس بررسی‌های انجام شده در این زمینه انتظار می‌رود که وجود یک کنش بهینه در مادر برای علاقه‌مندی و کنجکاوی در دنیای روان‌شناختی کودک منجر به تحول توانایی نظم‌جویی هیجان مناسب در کودک و به دنبال آن، کاهش مشکلات درونی‌سازی و برونی‌سازی شود (اسلید، ۲۰۰۵). نتایج این پژوهش نشان داد که علاقه و کنجکاوی در حالت‌های ذهنی به‌طور غیرمستقیم با مشکلات درونی‌سازی و برونی‌سازی رابطه مثبت دارد. با این وجود، در این پژوهش مشخص شد بیشتر مادرانی که نسبت به دنیای ذهنی کودک علاقه و کنجکاوی بیشتری داشتند، در زیرمقیاس قطعیت در مورد حالت‌های ذهنی نیز نمره بالاتری کسب کردند. می‌توان این احتمال را مطرح کرد که این مادران در عین حال که گزارش کردند علاقه‌مندند ذهن کودک را بشناسند، ممکن است همزمان نیز بیش از حد درگیر و دل‌مشغول کودک و آنچه ممکن است در ذهن او بگذرد می‌شوند، و به جای اینکه سعی کنند از نظر

در این پژوهش، نتایج حاصل از بررسی مدل واسطه‌ای نظم‌جویی هیجان نشان داد که کنش تأملی پایین (حالت پیش‌ذهنی‌سازی) مادر به‌طور غیرمستقیم از طریق توانایی نظم‌جویی هیجان و بی‌ثباتی/منفی‌گرایی هیجانی کودک با انواع مشکلات درونی‌سازی و از طریق بی‌ثباتی/منفی‌گرایی هیجانی با مشکلات برونی‌سازی رابطه مثبت دارد. همسو با نتایج این پژوهش، بررسی‌ها نشان داده‌اند که مادرانی که فرزندانشان از اختلال‌های اضطرابی (اسیبورن و دیگران، ۲۰۱۳) و اختلال در نظم‌جویی هیجان (هرون-دلانی و دیگران، ۲۰۱۶) رنج می‌برند، کنش تأملی پایین‌تری دارند. والدینی که فاقد توانایی ذهنی‌سازی بهینه هستند، ممکن است در اثر پریشانی کودک خود به راحتی دچار آشفتگی هیجانی یا عدم سازماندهی شوند، چرا که آن‌ها نمی‌توانند بین احساس‌های خود و کودکشان تمایز قائل شوند و بدون بهره‌مندی از کنش فاصله‌گرفتن روان‌شناختی و تأمل بر عاطفه منفی کودکان، والدین ممکن است مستعد انواع مختلفی از اعمال منفی باشند که در طی آن‌ها نقش خصمانه و مداخله‌جویانه یا نقش بیمناک و کناره‌گیر را در ارتباط با کودکانشان اتخاذ کنند (هیوز و دیگران، ۲۰۱۷).

همچنین، نتایج این پژوهش همسو با پژوهش‌های دیگر (مانند پاراگلی و دیگران، ۲۰۱۸؛ روستاد و ویتاکر، ۲۰۱۶) نشان داد که قطعیت در مورد حالت‌های ذهنی از طریق توانایی نظم‌جویی هیجان و بی‌ثباتی/منفی‌گرایی هیجانی با مشکلات درونی‌سازی و از طریق بی‌ثباتی/منفی‌گرایی هیجانی با مشکلات برونی‌سازی رابطه غیرمستقیم و منفی دارد. این یافته به این معنی است که طبق گزارش مادران در این پژوهش، کودکانی که مادران آن‌ها در مورد حالت‌های ذهنی آن‌ها قطعیت دارند، نظم‌جویی هیجان بهتر و مشکلات درونی‌سازی و برونی‌سازی کمتری را نشان می‌دهند. با این حال، در پرسشنامه کنش تأملی والدین ماده‌های تشکیل دهنده زیرمقیاس قطعیت در مورد حالت‌های ذهنی به گونه‌ای طراحی شده‌اند

منابع

- Achenbach, T. M., & Rescorla, L. (2001). *Manual for the ASEBA school-age forms & profiles*. Burlington, VT: University of Vermont *Research Center for Children, Youth, and Families*.
- Achenbach, T. M., Ivanova, M. Y., Rescorla, L. A., Turner, L. V., & Althoff, R. R. (2016). Internalizing/externalizing problems: Review and recommendations for clinical and research applications. *Journal of the American Academy of Child & Adolescent Psychiatry*, 55(8), 647-656.
- Aldao, A., Nolen-Hoeksema, S., & Schweizer, S. (2010). Emotion-regulation strategies across psychopathology: A meta-analytic review. *Clinical Psychology Review*, 30(2), 217-237.
- American Psychiatric Association. (2013). *Diagnostic and statistical manual of mental disorders* (5th ed.). Washington, DC: American Psychiatric Publishing.
- Beauchaine, T. P. (2015). Future directions in emotion dysregulation and youth psychopathology. *Journal of Clinical Child and Adolescent Psychology*, 44(5), 875-896.
- Benbassat, N., & Priel, B. (2012). Parenting and adolescent adjustment: The role of parental reflective function. *Journal of Adolescence*, 35(1), 163-174.
- Bollen, K. A., & Long, J. S. (1993). *Testing structural equation models* (Vol. 154). Newbury Park: Sage.
- Bridges, L. J., Denham, S., & Ganiban, J. M. (2004). Definitional issues in emotion regulation research. *Child Development*, 75(2), 340-345.
- Chaplin, T. M., Cole, P. M., & Zahn-Waxler, C. (2005). Parental socialization of emotion expression: Gender differences and relations to child adjustment. *Emotion*, 5(1), 80-88.
- Cole, P. M., Michel, M. K., & Teti, L. O. D. (1994). The development of emotion regulation dysregulation: A clinical perspective. *Monographs of the Society for Research in Child Development*, 59(2), 73-102.
- Crespo, L. M., Trentacosta, C. J., Aikins, D., & War-go-Aikins, J. (2017). Maternal emotion regulation and children's behavior problems: The mediating role of

روان‌شناختی از کودک فاصله بگیرند و حالت‌های ذهنی کودک را جدا از خود ببینند، ممکن است حالت‌های ذهنی خود را به کودک فرافکنی کنند. بنابراین، نمی‌توانند به‌طور مناسبی با مشکلات هیجانی و رفتاری کودکان مقابله کنند و به آن‌ها کمک کنند که واکنش‌های مناسب‌تر و باثبات‌تری را در موقعیت‌های هیجانی نشان دهند.

نتایج این پژوهش نشان داد ابعاد کنش تأملی مادر با مشکلات درونی‌سازی تنها از طریق نظم‌جویی هیجان، به‌طور غیرمستقیم رابطه داشت. همان‌طور که در ادبیات نظری و پژوهشی آمده است (آشنباخ و دیگران، ۲۰۱۶؛ ویلمزهرست، ۲۰۰۵)، اختلال‌های درونی‌سازی به‌عنوان اختلال‌های هیجانی شناخته می‌شوند و عدم نظم‌دهی هیجانی ویژگی اساسی و هسته مرکزی این مشکلات به‌شمار می‌رود. هم‌چنین، نظم‌جویی هیجان یک ساز و کار زیربنایی در کنش تأملی است و والدینی که توانایی تأمل بر هیجان‌های خود را دارند، قادرند به کودک کمک کنند تا توانایی نظم‌جویی هیجان را پرورش دهد و از این طریق می‌توانند به پیش‌گیری یا کاهش مشکلات هیجانی کمک کنند (اسمالینگ و دیگران، ۲۰۱۶ ب). بنابراین، می‌توان گفت که جای شگفت نیست که کنش تأملی مادران بیشترین تأثیر خود را بر مشکلات درونی‌سازی، به‌طور غیرمستقیم و از طریق نظم‌جویی هیجان می‌گذارد.

در ارتباط با محدودیت تعمیم نتایج این پژوهش لازم است به چند نکته پیشنهاد توجه شود. در این پژوهش به دلیل عدم دسترسی به مصاحبه‌کننده و رمزگذار آموزش دیده، برای سنجش کنش تأملی والدین تنها از ابزار خودگزارش‌دهی استفاده شد. پیشنهاد می‌شود برای تکمیل ارزیابی کنش تأملی والدین از روش‌های دیگر مانند مصاحبه هم استفاده شود. با توجه به این محدودیت که نمونه پژوهش فقط شامل مادران بود و مشکلات درونی‌سازی و برونی‌سازی تنها از نگاه مادران سنجیده شد و هم‌چنین به‌منظور تعمیم‌دهی نتایج کنش تأملی والدین نیاز است که پژوهش‌های آینده این‌سازه را در بین پدران نیز بررسی کنند.

- Garson, G. D. (2018). *Structural Equation Modeling*. Asheboro, NC: Statistical Associates Publishers.
- Ghobari-Bonab, B., Parand, A., Hossein Khanzadeh Firoozjah, A., Movallali, G., & Nemati, S. (2009). Prevalence of children with behavioral disorders in primary schools in Tehran. *Journal of Exceptional Children*, 9(3), 223-238. [In Persian].
- Goodman, R. (1997). The strengths and difficulties questionnaire: A research note. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 38(5), 581-586.
- Goudarzi, Z., Seyed Mousavi, P. S., Vahidi, E., Rafie, M., & Ghanbari, S. (2022). Psychometric properties of the parental reflective functioning questionnaire in Iranian mothers. *Clinical Child Psychology and Psychiatry*, 27(3), 882-894.
- Gresham, F. M., & Elliott, S. N. (1990). *Social skills rating system*. Circle Pines, MN: American Guidance Service.
- Ha, C., Sharp, C., & Goodyer, I. (2011). The role of child and parental mentalizing for the development of conduct problems over time. *European Child & Adolescent Psychiatry*, 20(6), 291-300.
- Halligan, S. L., Cooper, P. J., Fearon, P., Wheeler, S. L., Crosby, M., & Murray, L. (2013). The longitudinal development of emotion regulation capacities in children at risk for externalizing disorders. *Development and Psychopathology*, 25(2), 391-40.
- Heron-Delaney, M., Kenardy, J. A., Brown, E. A., Jardine, C., Bogossian, F., Neuman, L., ... & Pritchard, M. (2016). Early maternal reflective functioning and infant emotional regulation in a preterm infant sample at 6 months corrected age. *Journal of Pediatric Psychology*, 41(8), 906-914.
- Hughes, C., Aldercotte, A., & Foley, S. (2017). Maternal mind-mindedness provides a buffer for pre-adolescents at risk for disruptive behavior. *Journal of Abnormal Child Psychology*, 45(2), 225-235.
- Kauffman, J. M. (2001). *Characteristics of emotional and behavior disorder of children and youth* (7th ed.). NJ: Merrill Prentice-Hall.
- Khoushabi, K., Moradi, S., Shojaei, S., Hemmati-A'lamdarlou, G., Dehshiri, G. R., & Issa-Morad, A. (2007). child emotion regulation. *Journal of Child and Family Studies*, 26(10), 2797-2809.
- De Roo, M., Wong, G., Rempel, G. R., & Fraser, S. N. (2019). Advancing optimal development in children: Examining the construct validity of a Parent Reflective Functioning Questionnaire. *JMIR Pediatrics and Parenting*, 2(1), e11561.
- Eisenberg, N., Gershoff, E. T., Fabes, R. A., Shepard, S. A., Cumberland, A. J., Losoya, S. H., et al. (2001). Mother's emotional expressivity and children's behavior problems and social competence: Mediation through children's regulation. *Developmental Psychology*, 37(4), 475-490.
- Eisenberg, N., Spinrad, T. L., & Eggum, N. D. (2010). Emotion related self-regulation and its relation to children's maladjustment. *Annual Review of Clinical Psychology*, 6, 495-525.
- Eisenberg, N., Valiente, C., Morris, A. S., Fabes, R. A., Cumberland, A., Reiser, M., et al. (2003). Longitudinal relations among parental emotional expressivity, children's regulation, and quality of socioemotional functioning. *Developmental Psychology*, 39(1), 3-19.
- Englund, M., & Siebenbruner, J. (2012). Developmental pathways linking externalizing symptoms, internalizing symptoms, and academic competence to adolescent substance use. *Journal of Adolescence*, 35(5), 1123-1140.
- Ensink, K., Bégin, M., Normandin, L., & Fonagy, P. (2017). Parental reflective functioning as a moderator of child internalizing difficulties in the context of child sexual abuse. *Psychiatry Research*, 257, 361-366.
- Esbjorn, B. H., Pedersen, S. H., Daniel, S. I. F., Hald, H. H., Holm, J. M., & Steele, H. (2013). Anxiety levels in clinically referred children and their parents: Examining the unique influence of self-reported attachment styles and interview-based reflective functioning in mothers and fathers. *British Journal of Clinical Psychology*, 52(4), 394-407.
- Fonagy, P., Steele, M., Steele, H., Moran, G., & Higgitt, A. (1991). The capacity for understanding mental states: The reflective self in parent and child and its significance for security of attachment. *Infant Mental Health Journal*, 12(3), 201-218.

- parent and teacher versions. *European Journal of Developmental Psychology*, 11(5), 624-634.
- Montoya-Castilla, I., Postigo, S., PradoGascó, V., & Pérez-Marin, M. (2018). Relationships between affective states and childhood internalizing disorders. *Archives of Psychiatric Nursing*, 32(4), 591-598.
- Morris, A. S., Silk, J. S., Steinberg, L., Myers, S. S., & Robinson, L. R. (2007). The role of the family context in the development of emotion regulation. *Social Development*, 16(2), 361-388.
- Mullin, B. C., & Hinshaw, S. P. (2007). Emotion regulation and externalizing disorders in children and adolescents. In J. J. Gross (Ed.), *Handbook of emotion regulation* (pp. 523-541). New York, NY: Guilford Press.
- Ordway, M. R., Sadler, L. S., Dixon, J., Close, N., Mayes, L., & Slade, A. (2014). Lasting effects of an interdisciplinary home visiting program on child behavior: Preliminary follow-up results of a randomized trial. *Journal of Pediatric Nursing*, 29(1), 3-13.
- Ordway, M. R., Webb, D., Sadler, L. S., & Slade, A. (2015). Parental reflective functioning: an approach to enhancing parent-child relationships in pediatric primary care. *Journal of Pediatric Health Care*, 29(4), 325-334.
- Pazzagli, C., Delvecchio, E., Raspa, V., Mazzeschi, C., & Luyten, P. (2018). The parental reflective functioning questionnaire in mothers and fathers of school-aged children. *Journal of Child and Family Studies*, 27(1), 80-90.
- Rostad, W. L., & Whitaker, D. J. (2016). The association between reflective functioning and parent-child relationship quality. *Journal of Child and Family Studies*, 25(7), 2164-2177.
- Senchi, N., Brophy-Herb, H. E., & Vallotton, C. D. (2018). Effects of maternal mentalization-related parenting on toddlers' self-regulation. *Early Childhood Research Quarterly*, 44, 1-14.
- Seyed Mousavi, P., & Nouri Moghadam, S. (2016). Attachment and developmental outcomes: the role of mental representations in predicting internalizing and externalizing problems in preschool children. *Journal of Developmental Psychology Iranian Psychologists*, 12(47), 251-263. [In Persian].
- The evaluation of behavioral disorder prevalence in Ilam province primary students. *Journal of Rehabilitation*, 8(29), 28-33. [In Persian].
- Langevin, R., Hébert, M., & Cossette, L. (2015). Emotion regulation as a mediator of the relation between sexual abuse and behavior problems in preschoolers. *Child Abuse & Neglect*, 46, 16-26.
- Lavaf, H., Ghanbari, S., & Shokri, O. (2016). The mediating role of internalizing problems in the relationship between alexithymia and externalizing problems. *Journal of Developmental Psychology: Iranian Psychologists*, 12(48), 413-425. [In Persian].
- Luyten, P., Mayes, L. C., Nijssens, L., & Fonagy, P. (2017). The parental reflective functioning questionnaire: Development and preliminary validation. *PloS one*, 12(5), e0176218.
- Meins, E., Centifanti, L.C.M., Fernyhough, C., & Fishburn, S. (2013). Maternal mind-mindedness and children's behavioral difficulties: Mitigating the impact of low socioeconomic status. *Journal of Abnormal Child Psychology*, 41(4), 543-553.
- Meybodi, F. A., Mohammadkhani, P., Pourshahbaz, A., Dolatshahi, B., Mousavi, M. E., & Heydari, H. (2018). Psychometric properties of the Persian version of the Emotion Regulation Checklist. *World Family Medicine Journal: Incorporating the Middle East Journal of Family Medicine*, 99(5832), 1-6.
- Minaee, A. (2006). Adaptation and standardization of Child Behavior Checklist, Youth Self-Report, and Teacher's Report Forms. *Journal of Exceptional Children*, 6(1), 529-558. [In Persian].
- Moffitt, T. E., Caspi, A., Harrington, H., & Milne, B. J. (2002). Males on the life-course-persistent and adolescence limited antisocial pathways: Follow-up at age 26 years. *Development and Psychopathology*, 14(1), 179-207.
- Moilanen, K. L., Shaw, D. S., & Maxwell, K. L. (2010). Developmental cascades: Externalizing, internalizing, and academic competence from middle childhood to early adolescence. *Development and Psychopathology*, 22(3), 635-653.
- Molina, P., Sala, M. N., Zappulla, C., Bonfigliuoli, C., Cavioni, V., Zanetti, M. A., et al. (2014). The Emotion Regulation Checklist - Italian translation: Validation of

- and development of aggression in infancy: The role of maternal intrusiveness and sensitivity. *Journal of Abnormal Child Psychology*, 45(2), 237-248.
- Symeou, M., & Georgiou, S. (2017). Externalizing and internalizing behaviours in adolescence, and the importance of parental behavioural and psychological control practices. *Journal of Adolescence*, 60, 104-113.
- Trentacosta, C. J., & Izard, C. E. (2007). Kindergarten children's emotion competence as a predictor of their academic competence in first grade. *Emotion*, 7(1), 77-88.
- Vahidi, E., Ghanbari, S., Goudarzi, Z., & Ghabezi, F. (2022). Validation of parent and teacher versions of emotion regulation checklist in the Iranian setting: Factorial structure and associations with children's social-behavioral functioning. *Journal of Fundamentals of Mental Health*, 24(2), 101-107.
- Wilmshurst, L. (2005). *Essentials of child psychopathology*. NJ: John Wiley & Sons.
- Zeman, J., Shipman, K., & Suveg, C. (2002). Anger and sadness regulation: Predictions to internalizing and externalizing symptoms in children. *Journal of Clinical Child & Adolescent Psychology*, 31(3), 393-398.
- Sharp, C., Fonagy, P., & Goodyer, I. M. (2006). Imagining your child's mind: Psychosocial adjustment and mothers' ability to predict their children's attributional response styles. *British Journal of Developmental Psychology*, 24(1), 197-214.
- Shields, A. M., & Cicchetti, D. (1995). The development of an emotion regulation assessment battery: Reliability and validity among at risk grade-school children. Paper presented at the biennial meeting of the Society for Research on Child Development, Indianapolis, IN, USA.
- Slade, A. (2005). Parental reflective functioning: An introduction. *Attachment & Human Development*, 7(3), 269-281.
- Smaling, H. J. A., Huijbregts, S. C. J., Van der Heijden, K. B., Van Goozen, S. H. M., & Swaab, H. (2016a). Maternal reflective functioning as a multidimensional construct: Differential associations with children's temperament and externalizing behavior. *Infant Behavior and Development*, 44, 263-274.
- Smaling, H. J. A., Huijbregts, S. C. J., Van der Heijden, K. B., Hay, D. F., Van Goozen, S. H. M., & Swaab, H. (2016b). Prenatal reflective functioning

